

Broj i struktura poslovnih subjekata u Crnoj Gori 2020. godina

Broj poslovnih subjekata u Crnoj Gori u 2020. godini iznosio je 37 255, što u odnosu na 2019. godinu kada ih je bilo 34 707, izraženo u procentima, predstavlja povećanje od 7,3%.

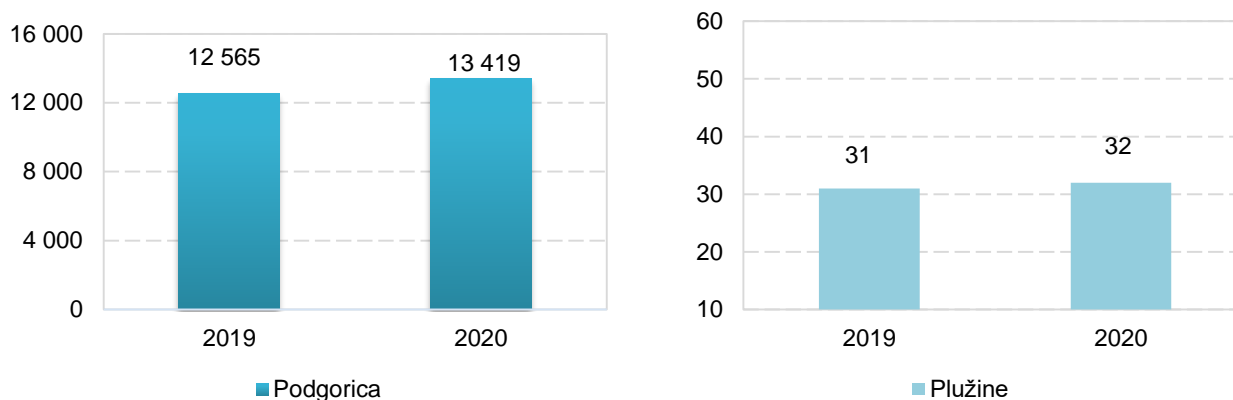
Najveći broj aktivnih poslovnih subjekata u 2020. godini je u Podgorici 13 419 što predstavlja 36,2% od ukupnog broja, a najmanji je u opštini Petnjica 30, odnosno 0,1% od ukupnog broja.

Najveći rast broja aktivnih poslovnih subjekata zabilježen je u Podgorici, sa 12 565 u 2019. na 13 419 u 2020. godini. Najmanji rast aktivnih poslovnih subjekata zabilježen je u Plužinama sa 31 u 2019. na 32 u 2020. godini.

Tabela 1. Aktivni poslovni subjekti po opštinama
 2019 – 2020. godina

Opština	2019		2020	
	ukupno	u %	ukupno	u %
Andrijevica	68	0,2	71	0,2
Bar	3 188	9,2	3 440	9,2
Berane	549	1,6	582	1,6
Bijelo Polje	1 190	3,4	1 290	3,5
Budva	5 271	15,2	5 768	15,5
Cetinje	741	2,1	768	2,1
Danilovgrad	593	1,7	639	1,7
Gusinje	29	0,1	31	0,1
Herceg Novi	2 551	7,3	2 780	7,5
Kolašin	229	0,7	244	0,7
Kotor	1 349	3,9	1 420	3,8
Mojkovac	151	0,4	164	0,4
Nikšić	1 878	5,4	1 979	5,3
Petnjica	27	0,1	30	0,1
Plav	111	0,3	128	0,3
Pljevlja	605	1,7	615	1,7
Plužine	31	0,1	32	0,1
Podgorica	12 565	36,2	13 419	36,0
Rožaje	610	1,8	646	1,7
Šavnik	35	0,1	38	0,1
Tivat	1 635	4,7	1 754	4,7
Tuzi	35	0,1	83	0,2
Ulcinj	1 134	3,3	1 193	3,2
Žabljak	132	0,4	141	0,4
Ukupno	34 707	100,0	37 255	100,0

Grafik 1. Trend kretanja broja aktivnih poslovnih subjekata za opštine Podgorica i Plužine

STRUKTURA POSLOVNIH SUBJEKATA

Struktura poslovnih subjekata može se posmatrati po više osnova: po obliku svojine, po sektorima djelatnosti i po klasi veličine.

Po obliku svojine

Statistički biznis registar koji je korišćen za ovu analizu prepoznaje tri oblika svojine, i to: privatnu, dva ili više oblika svojine i državnu svojinu. Po obliku svojine, od ukupnog broja poslovnih subjekata u Crnoj Gori, preko 99% je u privatnom vlasništvu. Isto stanje zabilježeno je i u prethodnoj godini.

Tabela 2. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po obliku svojine

Oblik svojine	2019		2020	
	Ukupno	u %	Ukupno	u %
Privatna svojina	34 483	99,4	37 026	99,4
Dva ili više oblika svojine	55	0,2	56	0,2
Državna svojina	169	0,5	173	0,5
Ukupno	34 707	100,0	37 255	100,0

Po sektorima djelatnosti

Podjela aktivnih poslovnih subjekata po sektorima djelatnosti je u skladu sa Klasifikacijom djelatnosti KD 2010, koja u potpunosti korespondira Klasifikaciji djelatnosti NACE Rev2 koja se koristi u zemljama EU.

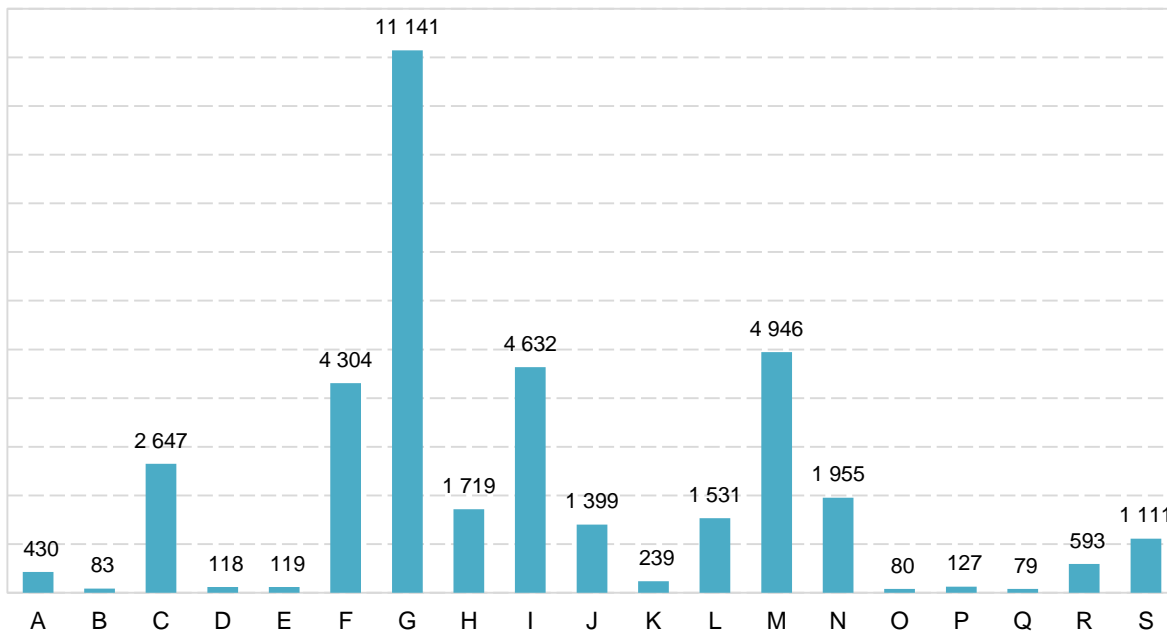
Tabela 3. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po sektorima djelatnosti u Crnoj Gori

Šifra	Naziv sektora	2019		2020	
		ukupno	u %	ukupno	u %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	399	1,2	430	1,2
B	Vađenje ruda i kamena	82	0,2	83	0,2
C	Prerađivačka industrija	2 522	7,3	2 647	7,1
D	Snabdijevanje električnom energijom	113	0,3	118	0,3
E	Snabdijevanje vodom	116	0,3	119	0,3
F	Građevinarstvo	3 874	11,2	4 304	11,6
G	Trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala	10 602	30,6	11 141	29,9
H	Saobraćaj i skladištenje	1 632	4,7	1 719	4,6
I	Usluge pružanja smještaja i hrane	4 307	12,4	4 632	12,4
J	Informisanje i komunikacije	1 251	3,6	1 399	3,8
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	235	0,7	239	0,6
L	Poslovanje nekretninama	1 426	4,1	1 531	4,1
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	4 612	13,3	4 946	13,3
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1 771	5,1	1 955	5,2
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	79	0,2	80	0,2
P	Obrazovanje	113	0,3	127	0,3
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	79	0,2	79	0,2
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	530	1,5	593	1,6
S	Ostale uslužne djelatnosti	962	2,8	1 111	3,0
T	Djelatnost domaćinstva kao poslodavca	-	-	-	-
U	Djelatnost eksteritorijalnih organizacija i tijela	-	-	-	-
Ukupno		34 707	100,0	37 255	100,0

Najveći broj aktivnih poslovnih subjekata u 2020. godini je u sektoru „Trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala“ 11 141, što predstavlja 29,9% od ukupnog broja.

Shodno Zakonu o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl. list Crne Gore“ 18/12 i 47/19) u sektorima „Djelatnost domaćinstava kao poslodavca“ i „Djelatnost eksteritorijalnih organizacija i tijela“ podaci nijesu prikazani zbog indirektno prepoznatljivosti preduzeća.

Grafik 2. Aktivni poslovni subjekti po sektorima djelatnosti u Crnoj Gori
2020. godina

Po klasi veličine

Za klasifikaciju poslovnih subjekata po veličini koristi se godišnji prosjek zaposlenosti, a ne zaposlenost na određeni datum.

Tabela 4. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po klasi veličine u Crnoj Gori

Oznaka klase	Broj zaposlenih	2019		2020	
		Ukupno	u %	Ukupno	u %
Mala preduzeća	<50	34 348	98,9	36 988	99,3
Srednja preduzeća	>49 <250	305	0,9	229	0,6
Velika preduzeća	250+	54	0,2	38	0,1
Ukupno		34 707	100,0	37 255	100,0

U Tabeli 4 prikazan je broj malih, srednjih i velikih preduzeća u 2019. godini i 2020. godini. U Crnoj Gori najviše su zastupljena mala preduzeća koja čine preko 98% od ukupnog broja aktivnih poslovnih subjekata u 2019. i 2020. godini.

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA STATISTIČKOG BIZNIS REGISTRA (SBR-a)

Značaj i potrebe za Statističkim Biznis Registrom (SBR -om)

Uredbom Vlade Republike Crne Gore br. 02-164 koja je objavljena u Službenom listu br. 4/2001 stvoreni su uslovi za uvođenje Statističkog Biznis Registra u statistički sistem, a sve to u skladu sa potrebom za usklađivanjem statističkog sistema naše zemlje sa statističkim sistemima zemalja Evropske unije, jer je SBR značajan segment u sistemu statističkih istraživanja (Da bi se postigao zadovoljavajući nivo dosljednosti i uporedivosti statistike neophodan je neki oblik standardizacije registara, zato je donešena Uredba savjeta o statističkim biznis registrima – EEC No 2186/93 od 22. jula 1993. god.).

Statistički biznis registar je pouzdan izvor podataka o populaciji i demografiji poslovnih subjekata. On služi kao okvir za uzimanje uzoraka za sva istraživanja poslovnih statistika u okviru nacionalnog statističkog sistema, obezbjeđuje bazu iz koje se uzimaju adresni podaci za slanje upitnika u statističkim istraživanjima, itd. Jedan takav registar se smatra sistemom koji pretvara podatke iz administrativnih izvora u podatke pogodne za statističku upotrebu. Značaj statističkog biznis registra je i u tome da je on ažuran dosije koji sadrži sve statističke jedinice koje su aktivne na teritoriji Crne Gore, koje ostvaruju prihode i koje posjeduju relevantne statističke i administrativne atribute.

Ciljevi SBR-a

Osnovni ciljevi postojanja SBR-a su da obuhvati što je više moguće od nacionalne ekonomske aktivnosti, da pomaže unaprijeđenju efikasnosti nacionalnog statističkog sistema i da služi kao osnovni izvor podataka za veliki broj statističkih istraživanja u okviru nacionalnog statističkog sistema.

Principi SBR-a

SBR u skladu sa postavljenim ciljevima projektovan je na utvrđenim osnovnim principima povjerljivosti, sveobuhvatnosti, ažurnosti i racionalnosti.

Predmet SBR-a

Predmet ovog registra su aktivni poslovni subjekti koji u posmatranoj godini obavljaju određenu djelatnost, imaju zaposlene radnike i ostvaruju određeni promet.

Jedinice koje se prate u okviru Statističkog biznis registra su:

- Pravna jedinica i
- Statističke jedinice: preduzeće, lokalna jedinica, jedinica prema vrsti djelatnosti i grupa preduzeća.

Pravna jedinica

Pravna jedinica, sama, ili u kombinaciji sa ostalim pravnim jedinicama predstavlja pravnu osnovu za jednu od najvažnijih statističkih jedinica, a to je preduzeće. Ona nije direktno statistička jedinica, ali izvršava potpuno ili djelimično proizvodnu aktivnost i upotrebljava se da bi se konstituisalo preduzeće.

Administrativni izvori obezbjeđuju informacije o nastanku i postojanju pravnih jedinica, dok se za statističke jedinice može reći da su to "vještačke" jedinice koje, iako često predstavljaju realne ekonomske strukture, ne odgovaraju uvijek u potpunosti poznatim pravnim ili administrativnim jedinicama.

Preduzeće

Preduzeće je: organizaciona jedinica koja se bavi proizvodnjom robe i usluga, a koja uživa određen stepen autonomije u donošenju odluka, naročito pri raspodjeli svojih tekućih resursa, Preduzeće obavlja jednu ili više aktivnosti na jednoj ili više lokacija. Odnos između preduzeća i pravne jedinice je uređen u skladu sa definicijom: preduzeće odgovara pravnoj jedinici ili (najmanjoj) kombinaciji pravnih jedinica.

Lokalna jedinica

Lokalna jedinica je preduzeće ili dio preduzeća (radionica, fabrika, magacin, kancelarija, rudnik ili depo itd.) koji je smješten na geografski određenoj lokaciji, Na tom ili iz tog mjesta ekonomsku djelatnost obavlja, osim određenih izuzetaka, jedan ili više radnika (koji mogu biti zaposleni i u nepotpunom radnom vremenu) za jedno isto preduzeće.

Prethodno znači da su ovim registrom obuhvaćene osim jedinica koje obavljaju privrednu djelatnost i jedinice koje ne obavljaju privrednu djelatnost, ali koje su neophodne zbog statističkih istraživanja čiji su predmet posmatranja,

Prilikom klasifikovanja ovih jedinica rukovodi se kriterijumima koji su definisani Uredbom EEC br. 696/93 i to:

- Pravni, računovodstveni ili organizacioni kriterijum;
- Geografski kriterijum;
- Kriterijum djelatnosti.

Izvori SBR-a

Izvori podataka za ažuriranje SBR-a podijeljeni su na eksterne i interne izvore. Eksterni izvori su administrativni izvori (Poreska Uprava, Centralna banka i poslovna i granska udruženja), dok su interni izvori statistička istraživanja koja se koriste za ažuriranje ovog registra, kao i za uporedne analize sa podacima iz administrativnih izvora.

Klasa veličine se određuje na osnovu tri kriterijuma i to:

- broja zaposlenih,
- ostvarenog prometa i
- aktive.

Pravna lica, u smislu Zakona o računovodstvu i reviziji ("Službeni list Crne Gore", br. 052/16 od 09.08.2016.), razvrstavaju se na mala, srednja i velika, u zavisnosti od prosječnog broja zaposlenih, ukupnog prihoda na godišnjem nivou i ukupne aktive.

U srednja pravna lica razvrstavaju se pravna lica koja na dan sastavljanja finansijskih iskaza ispunjavaju dva od tri sljedeća kriterijuma:

- prosječan broj zaposlenih u poslovnoj godini je veći od 50, a manji od 250;
- ukupan prihod na godišnjem nivou je veći od 8,000,000,00€, a manji od 40,000,000,00 €;
- ukupna aktiva je veća od 4,000,000,00 €, a manja od 20,000,000,00 €.

Pravna lica čija su dva od tri kriterijuma niža od najnižih kriterijuma iz stava 2 člana 3 razvrstavaju se u mala pravna lica, a pravna lica čija su dva od tri kriterijuma viša od najviših kriterijuma iz stava 2 istog člana razvrstavaju se u velika pravna lica.

Izdaje Uprava za statistiku (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Branka RAIČEVIĆ

contact@monstat.org